

REVISIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2014 rd

Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över partifinansieringen 2013

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 april 2014 statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över partifinansieringen 2013 (B 4/2014 rd) till revisionsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- redovisningsrevisionschef, OFR Jaakko Eskola, statens revisionsverk, riksdagen
- konsultativ tjänsteman, valdirektör Arto Jääskeläinen, justitieministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I partilagen (10/1969, ändrad genom 683/2010) finns bestämmelser om öppenheten i fråga om finansieringen som är förpliktande för partier och partiföreningar. Syftet är att öka insynen i bidragen till partierna. Det gör man genom att i synnerhet beakta de rekommendationer som Greco, Europarådets organ mot korruption, har gett Finland. Andra mål med lagen är att ge den information om finansieringen av partiets normala verksamhet och dess valkampanjer som behövs för att bedöma arten av eventuella bindningar samt att motverka korruption och inflytande på partiverksamheten genom olämpliga bindningar. Tillsynen över partierna utövas av statens revisionsverk, finansministeriet och sammanslutningarnas och stiftelsernas revisorer. Revisionsverkets roll är att kontrollera att berörda parter följer bestämmelserna om de bidrag som avses i partilag, om specificering av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjer och om hur anknytande handlingar ska utarbetas och lämnas in.

Målet med den granskning av partifinansieringen som gjordes 2013 var att kontrollera om de redovisningsskyldigas lagstadgade redovisningar motsvarar bestämmelserna och tillsynens krav och ger bokföringsbaserade, riktiga och tillräckliga uppgifter om partifinansieringen och iakttagandet av begränsningarna i fråga om bidrag. Samtidigt var målet att kontrollera om de redovisningsskyldigas bokföring följer partilagen och om de har iakttagit partilagens centrala bestämmelser om partifinansieringen och begränsningarna i fråga om den. Revisionsverket övervakar på grundval av partilagen partier, sammanslutningar som nämns i understödsbeslutet och partinära sammanslutningar. Verket har cirka 150 tillsynsobjekt. Övriga partiföreningar, cirka 6 000 till antalet, faller utanför tillsynen. Att övervaka också dessa skulle kräva stora tilläggsresurser.

Under ett kalenderår får ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning ta emot ett bidrag på högst 30 000 euro från en och samma givare. Detta gäller dock inte bidrag som ges

av partinära sammanslutningar. Partilagen förbjuder dessutom partier att t.ex. ta emot utländska bidrag och bidrag från givare som inte kan klarläggas. Tillsynsobjekten ska till revisionsverket lämna en redovisning av bidrag på minst 1 500 euro och uppgift om bidragsgivarnas namn. Uppgifterna i dessa så kallade aktuella redovisningar publiceras i det register över partifinansiering som förs av revisionsverket.

Föremål för granskningen var åtta partier, 15 distriktsorganisationer och två partinära sammanslutningar. Sammanlagt gjordes 25 granskningar.

Revisionsverket konstaterar att sammanslutningarnas bokföring i huvudsak har skötts korrekt. Dock bör uppmärksamhet fästas vid bokföringens specifikationsätt, tidsenlighet och kvalitet samt hanteringen av kontanta medel. Dessutom bör specificeringen av kostnader och finansiering gå att härleda ur bokföringen och andra utredningar och kunna avstämmas mot dem. Det förekom brister i valet av revisorer för många övervakade sammanslutningar eller i deras revisionsberättelser. De valda revisorerna var till exempel inte alltid auktoriserade revisorer, och revisionsberättelserna innehöll inte alltid de uttalanden som förutsätts i 9 c § i partilagen. De avgifter som uppbärs av de förtroendevalda är en betydelsefull finansieringskälla för partiföreningarna, och revisionsverket föreslår därför att de kunde presenteras i samband med bokslutet. Revisionsutskottet menar att revisionsverkets noteringar är träffande.

Helsingfors den 17 juni 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuija Brax /gröna
vordf. Heli Paasio /sd
medl. Sirkka-Liisa Anttila /cent
Olli Immonen /saf
Eero Lehti /saml

Utskottet har i sitt betänkande ReUB 9/2013 rd pekat på behovet av utveckling på ett flertal punkter inom tillsynen över såväl val- som partifinanseringen utvecklings, och riksdagen har på basis av betänkandet godkänt följande ställningstagande: "Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder och utreder behovet av att förnya val- och partifinansieringen."

Med stöd av sakkunnigutfrågningen ser utskottet det som motiverat att det startas en parlamentarisk beredning i ärendet hösten 2014. I det sammanhanget är det lämpligt att också behandla de rekommendationer om parti- och kampanjfinansiering som Finland fick av OSSE med anledning av riksdagsvalet 2011. Utskottet föreslår att den kommande beredningen också behandlar den begränsning som säger att partier och partiföreningar ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. En motsvarande finns i valfinansieringslagen. Det finns motstridiga uppgifter om hur väl denna begränsning har fungerat och det har inte varit möjligt att kontrollera om bestämmelsen följts.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

Sekreterare var

utskottsråd Nora Grönholm
utskottsråd Matti Salminen.

Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Matti Saarinen /sd
Kari Tolvanen /saml
Anu Urpalainen /saml
ers. Kauko Tuupainen /saf.